

Innst. S. nr. 175

(2003-2004)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:42 (2003-2004)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Eli Sollied Øveraas om å redusere tinglysningsgebyret og legge til rette for mer effektiv konkurranse mellom bankene

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Morten Lund og Eli Sollied Øveraas har den 5. mars 2004 fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som gjør det enklere for husholdningskunder å bytte långiver ved at

- tinglysningsgebyret for pantobligasjoner fastsettes til selvkost
- det innføres en maksimal frist på 21 dager for nedsettelse av lånerente etter vedtak i Norges Bank
- det innføres en maksimalgrense for etableringsgebyr for nye lån som tilsvare bankens selvkost."

I begrunnelsen for forslagene vises det til at konkurranse i finansnæringen er et viktig forbrukerspørsmål. Manglende konkurranse medfører lavere rente på innskudd og høyere rente på utlån, noe som øker husholdningenes finansieringskostnader. Konkurranse mellom banker generelt og långivere spesielt, kan fremmes ved å redusere terskelen for bytte av långiver. Det viktigste tiltaket i så måte vil være å redusere tinglysningsgebyret. Dette påløper når en låntaker overfører boliglån til en annen långiver, og da må tinglyse en ny pantobligasjon. Tinglysningsgebyret for pantobligasjoner er knyttet til rettsgebyret (R), og er i dag satt til 2,5 R, eller 1 850 kroner. Forbrukerrådet har i flere medier gått ut med

krav om at tinglysningsgebyret må fjernes helt, eller reduseres til å dekke de faktiske kostnadene ved arbeidet. Forslagsstillerne støtter dette syn.

Forslagsstillerne viser videre til en undersøkelse foretatt av Adresseavisen hvor det opplyses at det brukes lang og varierende tid fra Norges Bank setter ned sin styringsrente og til nedsettelsen blir effektiv for løpende lån. Det er registrert ventetider fra 18 til 45 dager i de banker som er undersøkt. Forsinkelsen varierer mye også for samme bank fra tilfelle til tilfelle. Forslagsstillerne mener det vil skape en mer oversiktlig konkurranse om det innføres en maksimumsfrist for bankene til å effektivere en nedsettelse av lånerenta, og at denne kan være 3 uker regnet fra Norges Banks vedtak.

Endelig viser forslagsstillerne til at i en undersøkelse blant de større bankene publisert i Dine Penger, varierte etableringsgebyret for nye lån fra 0 til 1 600 kroner. Også dette gebyret er det samme for mindre og store lån, og gjør det vanskeligere for kunder med små lån å utnytte konkurransen mellom bankene. Forslagsstillerne mener at etableringsgebyret på samme vis som tinglysningsgebyret, må kunne begrenses til et nivå som gjenspeiler bankens selvkost.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, Carsten Dybevig, lederen Trond Helleland og Linda Cathrine Hofstad, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ib Thomsen, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til forslaget fra representantene Lund og Øveraas om å redusere tinglysningsgebyret og legge til rette for mer effektiv konkurranse mellom bankene. Forslagsstillerne foreslår å redusere ting-

lysingsgebyret til selvkost, innføre en maksimal frist for å nedsette lånerenten etter vedtak i Norges Bank og etablere en maksimalgrense tilsvarende selvkost for etableringsgebyr for nye lån. Komiteen viser også til Justisdepartementets brev til komiteen av 22. mars 2004. Brevet følger vedlagt denne innstillingen.

Komiteen deler forslagsstillernes syn om at det er viktig å legge til rette for konkurranse mellom bankene, slik at forbrukerne sikres rimelige banktjenester.

Komiteen vil bemerke at bankene i dag ikke har plikt til å sette ned lånerenten i takt med endringer i Norges Banks styringsrente. Komiteen viser også til de andre problemstillingene ved forslaget om maksimalfrist som er beskrevet i brevet fra Justisdepartementet. Komiteen er kjent med at Forbrukerrådet ikke støtter forslaget. Forbrukerrådet viser til at forslaget kan virke mot sin hensikt ved at bankene vil tilpasse seg en lovpålagt maksimalgrense, og dermed blir ikke reaksjonstiden på rentenedsettelse et konkurranseelement mellom bankene. Komiteen støtter ikke forslaget om å innføre en maksimalfrist på 21 dager for å nedsette lånerente etter vedtak i Norges Bank.

Komiteen viser videre til at forslagsstillerne foreslår at etableringsgebyret for lån skal fastsettes lik den enkelte banks selvkost knyttet til arbeidet med å opprette et nytt låneforhold. Komiteen er skeptisk til dette forslaget, og er kjent med at Forbrukerrådet er av samme oppfatning. Etter det komiteen kjenner til, varierer etableringsgebyret fra bank til bank, og fungerer i dag allerede som et konkurranseelement. Banker som har til hensikt å knytte til seg nye kunder, bør derfor holde etableringsgebyret lavt. Komiteen kan ikke se at forslaget fremmer konkurransen mellom bankene til beste for forbrukerne, og støtter ikke forslaget.

På denne bakgrunn støtter komiteen ikke forslagene om å innføre maksimalfrist for rentenedsettelse og maksimalgrense for etableringsgebyr.

Komiteen viser til at gebyr ved tinglysing av pantobligasjoner, i tråd med siste økning i rettsgebyret, er økt med virkning fra 1. juli 2003. Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre støttet denne økningen, jf. begrunnelser gitt i Innst. O. nr. 122 (2002-2003) pkt. 15.2.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser også til opplysninger i brev fra Justisdepartementet om at det ikke har latt seg gjøre å skille ut kostnadene ("selvkost") ved tinglysing av pantobligasjoner fra alle de øvrige tinglysingsforretningene som tinglysingsmyndighetene utfører. Flertallet støtter ikke forslaget om å redusere tinglysingsgebyret til selvkost.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter intensjonen fra forslagstillerne, stortingsrepresentantene Morten Lund og Eli S. Øveraas, om å redusere tinglysingsgebyret og legge til rette for mer effektiv konkurranse mellom bankene.

På bakgrunn av sine respektive merknader vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fra og med budsjettåret 2005 arbeide frem en løsning slik at tinglysingsgebyret settes etter selvkostprinsippet."

Disse medlemmer slutter seg til komiteens øvrige merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er spesielt opptatt av forholdet til tinglysingsgebyret. I den anledning vil disse medlemmer vise til saksordførers påstand om

"opplysninger i brev fra Justisdepartementet om at det ikke har latt seg gjøre å beregne kostnadene (selvkost) ved tinglysing av pantobligasjoner."

Disse medlemmer vil hevde at dette i beste fall er en omskrivning av departementets svar, hvor det faktisk står at

"Justisdepartementet har ikke tall som viser de faktiske kostnadene ved tinglysing av panteobligasjoner alene. Det er også svært vanskelig å beregne disse kostnadene."

Hvis det faktisk er slik at Justisdepartementet ikke er i stand til å foreta slike beregninger, blir disse medlemmer meget bekymret, da tillit til fagdepartementene er avgjørende for tilliten mellom Stortinget og regjeringsapparatet.

Disse medlemmer vil hevde at justisministerens beskrivelse av bruk av tinglysingsgebyret som politisk verktøy for å finansiere oppgaver både innenfor og utenfor justissektoren, er mer redelig.

Disse medlemmer vil også vise til uttalelse fra Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) som i sitt brev til justiskomiteen sier:

"Vi støtter forslaget om at tinglysingsgebyret bør reduseres slik at det representerer selvkost. tinglysingsgebyret er ment som en dekning av kostnadene ved tinglysing, men som nevnt i Dok 8:42 har det utviklet seg til en fiskalavgift. Vi kan ikke se at det er hensiktsmessig forbrukerpolitikk å skattlegge forbrukernes optak av lån eller skifte av bank."

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener et slikt gebyr til selvkost vil øke konkurransen mellom bankene, og dermed presset på å holde lånerentene lave.

Dette medlem viser til at Forbrukerrådet i sin uttalelse til justiskomiteen påpekte at de lenge har tatt til orde for å redusere eller fjerne dette gebyret. Forbrukerrådet anser dette gebyret i dag å være vesentlig høyere enn den kostnaden som påløper ved tinglysing av panteobligasjoner. Tinglysingsgebyret er etter dette medlems syn ikke et område der staten skal hente sine inntekter.

Dette medlem har merket seg at Justisdepartementet mener selvkost kan være vanskelig å beregne i denne sammenhengen. Likevel viser dette medlem

til at dette er meget vanlig praksis både i kommunal og statlig forvaltning og dermed bør la seg gjøre.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Stortinget ber Regjeringen fra og med budsjettåret 2005 arbeide frem en løsning slik at tinglysingsgebyret settes etter selvkostprinsippet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:42 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Eli Sollied Øveraas om å redusere tinglysingsgebyret og legge til rette for mer effektiv konkurranse mellom bankene - bifalles ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 11. mai 2004

Trond Helleland
leder

Carsten Dybevig
ordfører

Vedlegg

Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 22. mars 2004

Dok. nr. 8:42 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Eli Sollied Øveraas om å redusere tinglysingsgebyret og legge til rette for mer effektiv konkurranse mellom bankene

Jeg viser til justiskomiteens brev 16.03.04 med vedlagte Dok. nr. 8:48 (2003-2004) - forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Eli Sollied Øveraas om å redusere tinglysingsgebyret og legge til rette for mer effektiv konkurranse mellom bankene. Jeg viser også til justiskomiteens brev 19.03.04 med tillegsspørsmål i forbindelse med behandlingen av Dok. nr. 8:42.

Representantene har fremmet tre forslag. Svarene er inntatt nedenfor i samme rekkefølge som de er stilt. Forslaget om at tinglysingsgebyret for pantobligasjoner fastsettes til selvkost, hører inn under Justisdepartementets ansvarsområde. De to øvrige forslagene berører Finansdepartementets ansvarsområde. Svarene på disse er derfor utarbeidet etter å ha mottatt innspill fra Finansdepartementet.

1) Forslaget om å fastsette tinglysingsgebyret for pantobligasjoner til selvkost

Jeg har i denne forbindelse forståelse for flere av synspunktene til stortingsrepresentantene Lund og Øveraas.

Det er imidlertid politisk akseptert at rettsgebyret, herunder tinglysingsgebyret, bl.a. brukes for å finansiere nødvendige tiltak både innenfor og utenfor justissektoren.

Jeg viser i denne forbindelse til finanskomiteens merknader i Innst.O. nr. 122 (2002-2003) om lov om endringer i skatte- og avgiftlovgivningen mv. pkt. 15.2 hvor rettsgebyret ble foreslått økt til kr. 740,-. Stortinget vedtok forslaget. Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre begrunnet økningen med at det var en del av inndekningen som følge av den økte reguleringen av folketrygdens grunnbeløp (G), mens medlemmene fra Arbeiderpartiet begrunnet økningen av rettsgebyret for å skape rom for å prioritere tiltak for å bekjempe den økede arbeidsledigheten. Medlemmene fra SV ville bruke inntektene av økningen til å styrke kriminalomsorgen.

Det står Stortinget fritt til å bestemme om rettsgebyret skal øke eller ikke, ved å endre rettsgebyrloven. I lys av det ovennevnte og det framtidige behovet for midler innenfor justissektoren, vil det etter vårt syn være vanskelig å få gjennomført noen reduksjon av gebyret. En slik reduksjon bør under enhver omstendighet ikke vurderes før tinglysingsmyndigheten er overført til Statens kartverk i 2007.

Justiskomiteen har videre i brev 19.03.04 stilt tillegsspørsmål om hva provenyeffekten er av å gjennomføre selvkostprinsippet ved fastsettelsen av tinglysingsgebyret for pantobligasjoner.

Som nevnt i Justisdepartementets brev 05.03.04 til Stortinget v/Utretningsseksjonen, blir det totalt ting-

lyst ca. 1 million dokumenter årlig. Det blir imidlertid bare tatt gebyr i litt over halvparten av tinglysingsforretningene. Justisdepartementet har ikke tall som viser de faktiske kostnadene ved tinglysing av panteobligasjoner alene. Det er også svært vanskelig å beregne disse kostnadene. Tinglysingsoppgavene er en integrert del av domstolenes oppgaver, og tinglysing av panteobligasjoner er igjen bare én av mange tinglysingsoppgaver.

På denne bakgrunn kan en i dag ikke beregne provenyeffekten av å gjennomføre selvkostprinsippet ved fastsettelsen av tinglysingsgebyret for panteobligasjoner.

2) Forslaget om å innføre en maksimalfrist på 21 dager for nedsettelse av lånerente etter vedtak i Norges Bank

Jeg vil først gi en kort oversikt over hvilke regler i finansavtaleloven som kan være aktuelle ved renteendringer.

Finansavtaleloven har en rekke regler som sikrer låntakeren informasjon om låneopptaket. I forkant av låneopptak skal långiveren bl.a. opplyse låntakeren om rentebetingelsene, jf. finansavtaleloven § 46. Dersom rentesatsen endres, skal låntakeren varsles i samsvar med finansavtaleloven § 50. Et varsel etter bestemmelsens første, jf. annet ledd, skal gis låntakeren både i situasjoner hvor endringen er til gunst og til skade. En endring av rentesatsen til skade for en forbruker (renteøkning) kan imidlertid tidligst settes i verk seks uker etter at institusjonen har sendt skriftlig varsel til forbrukeren om endringen, jf. finansavtaleloven § 50 tredje ledd, jf. § 49 annet ledd. Hensikten med denne regelen er ifølge NOU 1994: 19 Finansavtaler og finansoppdrag s. 165 at kunden skal få tid til å områ seg og eventuelt skifte långiver. Det er av naturlige grunner ikke noen tilsvarende regel ved endringer til gunst for låntakeren (f.eks. rentenedsettelse). En rentenedsettelse vil være en fordel for låntakeren uansett tidspunkt. Finansavtaleloven legger gjennom § 53 om førtidig tilbakebetaling til rette for at låntakeren enkelt skal kunne skifte långiver ved å avslutte kundeforholdet med den opprinnelige banken mot å betale for den benyttede kredittid. I forbrukerforhold kan det ikke kreves gebyrer i tillegg til dette. Et annet spørsmål er imidlertid hvilket etableringsgebyr låntakeren må betale til sin nye bank. Dette reguleres ikke av § 53, men avhenger av prissettingen i den nye banken.

Jeg går så inn på det konkrete forslaget om å innføre en maksimalfrist på 21 dager for nedsettelse av lånerente.

Jeg antar at forslaget er ment å forutsette at det skal gjelde en plikt for bankene til å justere renten som følge av rentenedsettelse fra Norges Bank. Dette fremgår ikke uttrykkelig av forslaget, som bare fokuserer på selve fristen for en rentenedsettelse, men det er naturlig å forstå det slik. Jeg vil innledningsvis påpeke at bankene per i dag ikke har en plikt til å justere sine inn-

skudds- og utlånsrenter i takt med endringer i Norges Banks styringsrente. Endringer i styringsrenten setter i gang kompliserte prosesser i økonomien, og disse prosessene kan påvirke bankenes situasjon på flere måter, og ofte innebære endrede innlåningskostnader for bankene. Konkurransen mellom bankene innebærer at reduksjoner i innlåningskostnader som oftest slår ut i lavere nivå på utlånsrentene til bankenes kunder. Konkurransetryk og risiko kan variere fra markedssegment til markedssegment, og utlånsrentene og rentemarginer vil følgelig også variere. Dersom Dok. 8-forslaget er ment å innebære en plikt for bankene til å sette ned sine utlånsrenter når Norges Bank senker sin styringsrente, vil det være nødvendig å foreta en grundig utredning av effektene av forslaget på bankenes mulighet for risikostyring og på konkurransen i lånemarkedet. En slik utredning er det ikke mulig å foreta innen den korte frist jeg har hatt til rådighet.

I tillegg til ovennevnte ser jeg ytterligere betenkeligheter ved et forslag som det nevnte, og vil derfor ikke anbefale at man går videre med saken.

Jeg vil peke på at en eventuell plikt til å følge utviklingen i styringsrenten ville kunne innebære en prisregulering, og et inngrep i bankenes risikostyring og deres mulighet for tilpasning av rentemarginer. For å sikre bankenes soliditet er det viktig at utlån prises riktig i forhold til den risiko de representerer for bankene. Sterk konkurranse i markedet for utlån kan innebære at det er vanskelig for bankene å justere opp renten på lån som blir mer risikable over tid. I perioder der styringsrenten senkes, har bankene mulighet til å gi lån med ulik risiko ulik rentenedsettelse, og således justere sin prising. Et påbud om å justere utlånsrentene i takt med styringsrenten ville kunne være særlig urimelig i en situasjon der innskuddsrentene er lave, og i begrenset grad kunne justeres nedover. Dersom bankene var pliktige til å justere ned sine utlånsrenter hver gang Norges Bank endret styringsrenten, ville dette også kunne innebære ekstra kostnader for bankene, eksempelvis ved utsending av informasjon til kundene.

Jeg antar at bankene vil kunne ønske å justere sine innlåns- og utlånsrenter av andre grunner enn endringer i styringsrenten, og at slike justeringer ikke nødvendigvis faller sammen med endringer i Norges Banks styringsrente. Jeg reiser spørsmål om det vil være mulig og hensiktsmessig å kontrollere motivene for bankenes nedsettelse av utlånsrentene, og om en 21 dagers frist vil ha noen effekt. Jeg legger til grunn at en situasjon der bankene kun har mulighet til å justere ned sine utlånsrenter, uavhengig av motiv, i de første 21 dager etter et vedtak i Norges Bank om nedsettelse av styringsrenten, ville innebære en uheldig beskrankning på bankenes tilpasningsmulighet. Det ville igjen være nødvendig å foreta en grundig vurdering av forslagens effekter.

Jeg kan videre ikke se at en regel som foreslått vil gjøre det enklere for lånekunden å sammenligne lånevilkår i ulike banker. Som nevnt har finansavtaleloven allerede en rekke regler som søker å legge til rette for at låntakeren enkelt skal kunne sammenligne ulike institusjoners tilbud. Jeg stiller meg tvilende til om det

vil være til særlig nytte for låntakeren med forhåndskunnskap om at en rentenedsettelse fra Norges Bank vil føre til en nedsettelse av utlånsrenten i den enkelte bank senest innen 21 dager. Det eneste låntakeren da vet er at det eventuelt vil bli en eller annen form for rentenedsettelse. Hvor stor denne blir i den enkelte bank, vil jo fortsatt være usikkert. Videre vil utgangspunktet for rentejusteringen i den enkelte bank kunne variere. Til dette kommer som tidligere nevnt at en fristregel som foreslått forutsetter at bankene faktisk skal ha plikt til å sette ned renten som følge av en endring i Norges Banks rente. Etter mitt syn må det være opp til bankene å vurdere på bakgrunn av markedet og kostnader forbundet med forretningsdriften hvorvidt renten skal settes ned. Renten er en konkurransefaktor bankene imellom. Det vil være et konkurransefortrinn for den enkelte bank å operere med best mulige rentebetingelser. En fristregel som foreslått synes dermed i seg selv av mindre interesse.

Dersom banken setter ned utlånsrenten, pekes det i begrunnelsen for forslaget på at renten i praksis settes ned til ulik tid i nye og eldre kundeforhold. Jeg minner om at det allerede finnes en regel i finansavtaleloven § 49 tredje ledd om at det ikke skal skje urimelig forskjellsbehandling mellom institusjonens kunder. Det vil bero på en konkret vurdering om det foreligger slik urimelig forskjellsbehandling. Jeg forutsetter at bankene har en praksis som ligger innenfor loven på dette punktet. Det er ikke naturlig for meg å gå nærmere inn i en vurdering av dette. Slike vurderinger må eventuelt i siste instans foretas av domstolene.

3) Forslaget om å innføre en maksimalgrense for etableringsgebyr for nye lån som tilsvarer bankens selvkost

Finansavtaleloven gir som nevnt låntakeren mulighet for å komme ut av låneforholdet mot å betale for den benyttede kredittid, jf. § 53 i loven. Dersom kunden velger å ta opp lån i en ny bank, påløper det et etableringsgebyr. Dette virker etter mitt syn naturlig da det koster noe for banken å etablere lånet. Hvor stort dette gebyret skal være, er imidlertid et rent forretningsmessig spørsmål som det må være opp til banken å vurdere. I Dok 8-forslaget vises det til en undersøkelse publisert i Dine Penger, hvor det fremgår at etableringsgebyret for nye lån varierer fra kr 0 til kr 1600. Det synes dermed fullt mulig å opprette et nytt låneforhold uten etableringskostnader dersom kunden er bevisst på valg av bank. Dette viser etter mitt syn at man nettopp bruker etableringsgebyret som et effektivt middel i konkurransen. Dette skiller seg fra tinglysningsgebyret som har et mer fiskalt preg. Det er viktig å ha for øyet at bankene driver forretningsvirksomhet. Banker som ønsker å tiltrekke seg nye kunder har i utgangspunktet ikke insentiver til å sette gebyret uforholdsmessig høyt. Jeg stiller derfor spørsmål ved om en form for prisregulering kan rettferdiggjøres i dette tilfellet. Etter mitt syn er det neppe verken behov for eller hensiktsmessig å sette en maksimalgrense for etableringsgebyr for nye lån som foreslått. Dette har også en side til EU-retten, som jeg kommer tilbake til nedenfor.

Når det gjelder forslagens sammenligning med flyttegebyr på kraftsektoren, synes jeg ikke dette er helt trefende. Partsforholdene er andre i kraftsektoren, og kan dermed tilsi andre løsninger. Heller ikke tingslysingsgebyret synes å egne seg for sammenligning. Bankene driver forretningsvirksomhet.

Både forslaget om å innføre en maksimalfrist for nedsettelse av lånerenten (eller indirekte en plikt for banken til faktisk å sette ned renten på et gitt tidspunkt), og forslaget om maksimalgrense for etableringsgebyr vil etter mitt syn kunne være tvilsomt i forhold til EU-retten.

Jeg kan nevne at det foreligger et forslag fra Kommissjonen til et nytt direktiv om forbrukerkreditt. Forslaget inneholder en rekke regler om forholdet mellom långiveren og låntakeren, bl. a. om opplysningsplikt knyttet til rentebetingelser og andre vilkår. Det er ennå for tidlig å si hva som vil bli det endelige innholdet i dette direktivet, og jeg vil derfor under enhver omstendighet anbefale at man avventer tiltak av den art som er foreslått i Dok 8-forslaget, til direktivet har fått sin endelige utforming.

Det kan uansett reises spørsmål om de forslag som er fremsatt vil kunne være i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Etter EØS-avtalen del III kapittel 2 (artikkel 31 flg.) og kapittel 3 (artikkel 36 flg.) er restriksjoner på den

frie bevegelsen av etableringer og tjenester over landegrensene innen EØS-området i utgangspunktet ikke tillatt.

Nasjonale regler som begrenser adgangen til å yte tjenester som er lovlige i tjenesteyterens hjemland, kan tenkes å utgjøre en handelshindring som er i strid med EØS-avtalens regler om fri bevegelse av tjenester. Nasjonale regler som innebærer at en utenlandsk bank må utarbeide et eget forretningskonsept i Norge for å tilby lån, vil kunne innebære en slik handelshindring. For at et slikt tiltak skal være forenlig med EØS-avtalen, må det kunne begrunnes i tvingende allmenne hensyn - i dette tilfellet forbrukervern. Tiltaket må dessuten være egnet til å beskytte de aktuelle forbrukerinteressene. Tiltaket må også være nødvendig, i den forstand at de samme målsetninger ikke kan oppnås med alternative tiltak som virker mindre begrensende på handelen. I lys av drøftelsen ovenfor synes det noe tvilsomt om forslagene om maksimalfrist for rentenedsettelse og maksimalgrense for etableringsgebyr er i samsvar med disse kriteriene.

Jeg vil etter en samlet vurdering anbefale at det ikke arbeides videre med et forslag om å innføre en maksimalgrense for etableringsgebyr for nye lån som foreslått i Dok 8: 42.

